

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПЕТТИ ОДДЕЛ

ЗИБЕРИ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

(Жалба бр. 27866/02)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

5 јули 2007

Оваа пресуда ќе стане конечна во согласност со условите предвидени во член 44 став 2 од Конвенцијата. Истата може да биде предмет на редакциски измени.

Напомена: Македонскиот превод на текстот на одлуката на Европскиот суд за човекови права е исклучиво информативен и од него не произлегуваат никакви права и/или обврски. Единствено официјалниот текст на одлуката на Европскиот суд за човекови права на англиски и/или француски јазик, објавена од страна на Судот е автентичен и се смета за оригинал. Не е дозволено објавување на овој превод на било каков начин без претходна дозвола од страна на Министерството за правда на Република Македонија, освен во случај доколку се користи за информирање.

Во случајот Зибири против Република Македонија,
Европскиот суд за човекови права (Петти оддел), заседавајќи како судски
совет во состав:

г-дин P. LORENZEN, Претседател,
г-дин S. BOTOCHAROVA,
г-дин K. JUNGWIERT,
г-дин V. BUTKEVYCH
г-ѓа M.CACA-NIKOLOVSKA,
г-дин R. MARUSTE,
г-дин M, VILLIGER, судии,
и г-ѓа C.WESTERDIEK, *секретар на одделот*,

Расправајќи на затворена седница на 12 јуни 2007 година,
На истиот датум ја донесе следнава пресуда:

ПОСТАПКА

1. Постапката е иницирана со жалбата бр 27866/02 против Република Македонија поднесена до Судот согласно член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите слободи и права („Конвенцијата“) од страна на македонскиот државјанин г-дин Зејнула Зибири („жалителот“), на 19 јуни 2002 година.
2. Жалителот беше застапуван од страна на г-дин О. Кадриу, адвокат од Скопје. Македонската Влада („Владата“) беше застапувана од страна на нејзиниот Агент, г-ѓа Радица Лазареска - Геровска.
3. На 21 октомври 2005 Судот одлучил да ја комуницира жалбата што се однесува на должина на постапка. Применувајќи го членот 29 став 3 од Конвенцијата, одлучи да пресудува истовремено за допуштеноста и основаноста.

ФАКТИ

1. ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

4. Жалителот е роден во 1940 година и живее во Стрелци.
5. Тој работел во рудникот “Тајмиште” , кој бил поврзан со тогашното општествено претпријатие Рудници и Железарница Скопје (“работодавачот“). Во 1987 жалителот бил сериозно повреден во несреќа. По несреќата, тој побарувал инвалидска пензија, но неуспешно.
6. На 6 јуни 1992 жалителот поднел барање до работодавачот за престанок на работниот однос. На 4 јуни 1992 работодавачот го одобрил неговото барање и усвоил отказно решение. Отказот станал ефективен на 15 јуни 1992. На 2 ноември 1992 жалителот побарал од работодавачот повторно да го врати на работа.
7. На 23 ноември 1992 жалителот покренал тужба за поништување на отказното решение против работодавачот. Тој исто така барал и повторно враќање на работното место.
8. На 23 декември 1992 тогашниот Општински суд Кичево го уважил барањето на жалителот. На 21 април 1993 тогашниот Окружен суд Скопје ја поништил одлуката и го упатил понискиот суд да одреди дали жалителот го испочитувал временскиот рок за поднесување на тужбата.
9. На расправата на 4 јуни 1993, судечкиот суд испитал тројца сведоци предложени од страна на жалителот. На 23 декември 1993 бил променет составот на судскиот совет. Со оглед на тоа што судењето започнало од почеток, судот повторно ги испитал сведоците.
10. На 30 јуни 1993 Општинскиот суд Кичево го одбил тужбеното барање на жалителот како неосновано. На 24 ноември 1993 Окружниот суд Скопје ја укинал оваа пресуда и го вратил предметот на повторно постапување. Тој понатаму го упатил понискиот суд да определи дали жалителот приговорил на отказното решение пред извршниот одбор на работодавачот (“извршен одбор“) и дали го испочитувал законскиот временски рок за започнување на судска постапка.
11. На расправа на 24 февруари 1994 составот на судскиот совет

повторно бил променет.

12. На истиот датум Општинскиот суд во Кичево го уважил тужбеното барање на жалителот. На 18 мај 1994 Окружниот суд ја уважил жалбата на работодавачот и ја укинал пресудата одбивајќи го барањето на жалителот како ненавремено. На 27 јуни 1995 Врховниот суд ја поништил пресудата и го вратил случајот на Окружниот суд. На 7 декември 1995 Окружниот суд ја укинал првостепената одлука за да одреди дали на жалителот му било доставено отказното решение.

13. На 4 март 1996 судот го отфрлил како недопуштено тужбеното барање на жалителот со оглед на тоа што тој пропуштил да приговори на отказното решение пред извршниот одбор. На 10 септември 1996 Апелациониот суд во Битола ја поништил таа одлука со оглед на тоа што останало неутврдено дали отказното решение му било доставено на жалителот.

14. На 25 ноември 1996 Основниот суд во Кичево го уважил тужбеното барање на жалителот и го поништил отказното решение. Судот нашол дека на жалителот не му било доставено отказното решение. На 19 мај 1997 Апелациониот суд Битола ја уважил жалбата на работодавачот, ја поништил одлуката и наредил повторно судење.

15. Судечкиот суд ја одложил расправата закажана за 25 септември 1997 поради отсуство на сведок. На расправата на 3 ноември 1997, судечкиот суд ги сослушал во доказната постапка сведоците предложени од страна на жалителот. На истиот датум, судот го отфрлил барањето на жалителот како недопуштено. Одлуката била укината од страна на апелациониот суд на 30 јануари 1998.

16. Судот ја одложил расправата закажана за 18 мај 1998 поради отсуство на работодавачт. На 3 јуни 1998 го одобрил барањето на жалителот да му се наложи на работодавачот да го достави неговото досие.

17. На 12 јуни 1998 првостепениот суд делумно го уважил барањето на жалителот и ја поништил одлуката за отпуштање. Судот нашол дека таа не му била доставена на жалителот ниту пак во оваа смисла тој добил било какво извесување. На 8 октомври 1998 апелациониот суд ги

уважил жалбите на странките и ја поништил одлуката.

18. Судот ја одложил расправата закажана за 24 ноември 1998 поради тоа што жалителот не бил уредно поканет.

19. Расправата на 24 декември 1998 била одложена по барање на работодавачот.

20. На 11 јануари 1999 првостепениот суд го уважил барањето на жалителот и ја поништил одлуката за отпуштање. Тој му наредил на работодавачот повторно да го вработи жалителот на место соодветно на неговите квалификации. На 22 јуни 1999 Апелациониот суд во Битола ја уважил жалбата на работодавачот и го вратил предметот на повторно одлучување.

21. Како што е наведено од страна на Владата, на 31 август 1999 жалителот ги доставил до судот своите завршни забелешки на писмено. Судот ја одложил расправата од 2 септември 1999 за да ги комуницира до жалителот материјалните докази кои во меѓувреме биле поднесени од стана на работодавачот.

22. На 20 септември 1999 првостепениот суд го уважил барањето на жалителот. Тој ја поништил одлуката за отпуштање и му наложил на работодавачот повторно да го вработи жалителот. На 21 декември 1999 апелациониот суд ја уважил жалбата на работодавачот и ја укинал оваа одлука.

23. Расправите од 6 април и 14 јули 2000 биле одложено од причини што работодавачот не бил уредно поканет. На 18 мај 2000 претседателот на првостепениот суд го дозволил барањето на жалителот за изземање на судечкиот судија во неговиот предмет. Расправата на 15 септември 2000 била одложена по барање на жалителот. На расправата на 23 октомври 2000 судот ги сослушал двајцата сведоци предложени од страна на жалителот, прочитал други докази, и го сослушал жалителот. По завршните зборови, судот ја донел својата одлука одбивајќи го барањето на жалителот. Судот утврдил дека на жалителот му била доставена одлуката за отпуштање помеѓу 4 и 10 јуни 1992 и дека тој пропуштил да приговори по истата пред извршниот одбор. Тој понатаму нашол дека неговото подоцнежено барање за

враќање на работа не може да биде сметано како приговор ниту пак истото било вложено навремено. Судот заклучил дека жалителот бил отпуштен по негово барање, дека не дошол на работа по 15 јуни 1992, како и дека примил отпремнина.

24. На 7 јуни 2001 апелациониот суд ја одбил жалбата на жалителот, не наоѓајќи основа да отстапи од причините дадени од понискиот суд.

25. На 20 март 2002 Врховниот суд ја одбил ревизијата на жалителот како неоснована.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ЗАКОНОДАВСТВО

26. Членот 10 од Законот за парнична постапка (“законот“) пропшува дека судот е должен да настојува постапката да се спроведе без оддолжување и со што помалку трошоци и да ја оневозможи секоја злоупотреба на правата што на странките им припаѓаат во постапката.

27. Членот 300 од законот пропишува дека ако рочиштето се одложи, ново рочиште ќе се одржи по мошност пред истиот совет. Членот 300 став 3 пропишува дека, *inter alia*, ако рочиштето се држи пред изменет совет, расправата ќе почне одново.

28. Членот 408 од законот пропишува дека, *inter alia*, судот треба секогаш да обрне внимание на итно решавање на работните спорови.

ПРАВО

1. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕНОТ 6 СТАВ 1 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

29. Жалителот навел дека согласно членот 6 став 1 од Конвенцијата, постапката била нефер, жалејќи се особено дека националните судови погрешно ги утврдила фактите и одлучиле арбитражно. Тој понатаму се жалел дека должината на постапката не била компатибилна со барањето за “разумен рок“ од членот 6 став 1 од Конвенцијата, која одредба, во делот кој е релевантен, гласи:

“Во определувањето на неговите граѓански права и обврски... секој има

право на фер...судење во разумен рок од страна натрибунал...”

A. Допуштеност

1. Наводите за нефер постапка

30. Во делот во кој жалбата на жалителот може да биде разбрана дека се однесува на оценка на доказите и на резултатот на постапката пред домашните судови, Судот повторува дека е оставено на националните судови да ги утврдат и оценат фактите, да ја одредат истражната вредност на доказите и да го применат националното право. Не е функција на судот да ги испитува грешките во фактите наводно сторени од страна на националните судови се додека тие не ги повредиле правата и слободите заштитено со Конвенцијата (види *Garcia Ruiz v. Spain (GC)*, бр. 30544/96, став 28, 29, ЕСЧП 1999-I). Дополнително, додека членот 6 од Конвенцијата го гарантира правото на фер судење, истиот не пропишува никакви правила за допуштеноста на доказите или начинот на кој тие треба да се оценуваат, што е , оттука, примарно прашање за регулирање од страна на националното право и националните судови (види *Schenk v. Switzerland*, пресуда од 12 јули 1988, Серија А, бр. 140, стр. 29, ставови 45-46).

31. Во односниот случај, Судот забележува дека на жалителот му била оставена доволна можност да го презентира својот случај, од услови кои не го довеле во непозволна положба во однос на спротивната страна (види, *mutatis mutandis*, *Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis*, пресуда од 9 декември 1994, Серија А, Вол. 301, стр. 81, став 46). Сепак, овие аргументи на жалителот биле во секој случај одбиени на основа на проценка која се чини конзистентна и лишена од арбитрерност.

32. Следи дека оваа жалба е очигледно неоснована и мора да биде одбиена согласно членот 35 ставови 3 и 4 од Конвенцијата.

2. Жалба за должината на постапката

33. Владата не го оспори правото за поднесување на оваа жалба

34. Судот смета дека оваа жалба не е целосно не основана согласно член 33 став 3 од Конвенцијата. Понатаму наоѓа дека не е недопуштена

по некој друг основ. Затоа мора да се прогласи за допуштена.

В. Законски права

(а) Поднесоци од странките

35. Владата наведе дека периодот кој истекол пред влегувањето во сила на Конвенцијата во поглед на Република Македонија не треба да се земе во предвид.

36. Тие изјавија дека било побарано од националните судови да испитаат комплексни прашања од фактичка природа. Тие мораа да утврдат кога и дали на тужителот му било врачено отказното решение; кога и дали приговарал на одлуката; и дали тој побарал судска заштита во согласност со пропишаните рокови. Во отсуство на материјални докази, од судовите беше побарано да испитаат неколку сведоци, да го сослушаат тужителот и да земат во предвид други докази.

37. Тие понатаму изјавија дека тужителот придонел за должината на постапката преку обезбедување на недоследни изјави во врска со спорните факти и со барање до судот да сослуша седум сведоци и да изведе други докази.

38. Владата понатаму поднесе дека националните судови постапувале со прикладна внимателност и дека тие ги закажувале расправите во кратки интервали без никакви одлагања. Во овој поглед тие се воделе според ургентната природа на спорот.

39. Тужителот ги оспоруваше владините аргументи расправајќи дека тој не придонел за должината на постапките како нивната брза завршинца е во негов интерес. Понатаму спомена дека биле потребни единасет години за националните судови да одлучат по неговиот случај и покрај тоа што бил од ургентна природа. Во дополнување, тој истакна дека Апелациониот суд можел да одлучи сам, наместо постојано да го враќа предметот на повторно разгледување што значително придонело во должината на постапката.

(б) Судска оценка

40. Судот нотира дека постапките започнале на 23 ноември 1992 година кога тужителот повел граѓанска парница за поништување на отказното решение. Сепак, како што беше расправано од страна на Владата, период кој паѓа под судска надлежност започнал на 10 април 1997, по влегувањето во сила на Конвенцијата во однос на Република Македонија (види Лицков против Република Македонија, Бр. 38202/02, став 21, 28 септември 2006 година).

41. Во оценување на разумноста на времето кое поминало по таа дата, мора да се земе во предвид состојбата на постапката на 10 април 1997 година (види Стирановски против Полска, Бр. 28616/95, став 46, ЕКЧП 1998-VIII; Фоти и др. против Италија, Пресуда од 10 декември 1982 година, Серија бр. 56, параграф 18, став 53). Во врска со ова судот нотира дека во време на влегување во сила на Конвенцијата во однос на Република Македонија постапките траеле четири години, четири месеци и седумнаесет дена за три судски инстанции. Во овој временски период, предметот бил повторно разгледуван во 5 прилики. Судската одлука од 25 ноември 1996 година е последната одлука донесена во овој период.

42. Постапките завршија на 20 март 2002 година кога Врховниот суд на Република Македонија ја отфрли жалбата на тужителот по основ во законот. Тие траеја девет години три месеци и дваесет и седум дена од кои четири години, единаесет месеци и десет дена биле разгледувани од страна на судот во три инстанции.

43. Судот повторува дека одговорноста за должината на постапките мора да биде оценета земајќи ги во предвид околностите на случајот и во поглед на следните критериуми: комплексноста на случајот, однесувањето на тужителот и релевантните надлежни учесници и што било од важност за тужителот во спорот (види Маркоски против Република Македонија, Бр. 22928/03, став 32, 2 ноември 2006 година, и препораките наведени таму).

44. Судот смета дека случајот не е од комплексна природа. Може да прифати дека комплексноста е зголемена поради недостатокот на докази во однос на отпуштањето на тужителот кое неможе секако самото по себе да ја објасни должината на постапките.

45. Судот понатаму смета дека ниту едно одлагање не може да му се препише на тужителот: одложувањето на една расправа (види параграф 23 погоре) не придонело значително на должината на постапката. Што се однесува до неговите барања за сослушување на сведоци и изведување на други докази, судот нотира дека до националните судови е да оценат во секоја ситуација дали такво барање е оправдано и неопходно за соодветно администрирање на правдата (види Ризова против Република Македонија, Бр. 41228, став 50, 6 Јули 2006 година). Дополнително, беше тоа постојан пристап на судот дека тужителот не може да биде обвинет за користење на сите предности на средствата кои му се дозволени со националното законодавство во одбрана на своите интереси (види Кесиан против Русија, Бр. 36496, став 55, 19 октомври 2006 година). Конечно, судијата е оној кој останува одговорен за подготвување и брзо водење на судењето (види, *mutatis mutandis*, Скопелити против Италија, пресуда од 23 ноември 1993 година, Серија А бр. 278, став 23).

46. Судот смета дека одолжувањето на постапките е поради постојаното преиспитување на случајот. За време на рокот кој е во негова надлженост *ratione temporis*, случајот бил повторно разгледуван во пет наврати. Одтука не може да се каже дека домашните судови не биле активни. Сепак, иако судот не е во позиција да го анализира квалитетот на судската пракса во домашните судови, тој смета штом праќањето на предметите на повторно разгледување е обично наложено како резултат на грешки направени од страна на пониските судови, повторувањето на ваквите налози во еден сет на постапки открива сериозен недостаток во судскиот систем (види Павлиулинетс против Украина, Бр. 70767/01, став 56, 6 септември 2005 година; Виерцисзевска против Полска, Бр. 41431/98, став 46, 25 ноември 2003 година). Во овој контекст, судот потсетува дека Договорните страни треба да го организираат нивниот правен систем на начин нивните судови да гарантираат право на секој да добие конечна пресуда во разумен рок во спорови кои се однесуваат на граѓанските права и обврски (види Костовска против Република Македонија, Бр. 44353/02, став 41, 15 јуни 2006 година; Мути против

Италија, пресуда од 23 март 1994 година, Серија А бр. 281-Ц, став 15).

47. Освен тоа, судот нотира дека домашното законодавство (види член 408 од Законот за парнична постапка погоре) и судската јуриспруденција (види, *mutatis mutandis*, Руотоло против Италија, пресуда од 27 февруари 1992 година, Серија А бр. 230-Д, став 17; Обермеиер против Австрија, пресуда од 28 јуни 1990 година, Серија А бр. 179, став 72) бараат работните спорови да се водат со посебна внимателност.

48. По разгледување на целиот материјал поднесен до него, судот смета дека во конкретниот случај постапката била предолга и не успеала да заврши согласно условот за “разумен рок,, од Член 6 став 1 од Конвенцијата.

49. Согласно постоело неисполнување на таа одредба.

II. ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

50. Член 41 од Конвенцијата предвидува:

“Доколку судот утврди дека постои повреда на Конвенцијата и Протоколите кон неа, и доколку внатрешното право на засегнатите Високо Договорни страни дозволува да се направи само делумна репарација, судот, доколку е неопходно, ќе дозволи сатисфакција само на повредената странка.,,

A. Обештетување

51. Тужителот побара за претрпена материјална штета износ од 100,000 евра. Тој понатаму побара за нематеријална штета, за бол и намалена вредност, претрпена како резултат на должината на постапките. Тој го остави износот на наградата на судската дискреција.

52. Владата ги оспори овие барања како неосновани расправајќи дека немало причинска врска меѓу наводната повреда и бараната штета. Тие го повикаа судот да земе во предвид дека евентуалното постоење на повреда само по себе ќе претставува доволна компензација за било која

штета во постоечкиот случај.

53. Судот не препозна никаква причинска врска помеѓу откриената повреда и наведената парична отштета. Освен тоа, барањето е неосновано дотолку што тужителот не обезбедил никакви докази за да го докаже. Поради ова судот го одби ова барање. Од друга страна, тужителот мора да добие надомест за нематеријална штета. Одлучувајќи на правична основа, судот му додели 500 евра по тој основ.

В. Трошоци

54. Тужителот не побара надомест за трошоци. Согласно, судот не му додели средства по тој основ.

С. Камата

55. Судот смета за соодветно каматата да биде засована на каматната стапка на Европската Централна банка, на која ќе се додадат 3% поени.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ ЕДНОГЛАСНО

1. Ја прогласува жалбата која се однесува на должината на постапката за допуштена и остатокот од барањето за недопуштено;
2. Одлучи дека постои повреда на членот 6 од Конвенцијата;
3. Одлучи
 - (а) дека тужената држава треба да му плати на тужителот, во рок од три месеци, од датумот на кој пресудата станува конечна во согласност со член 44 став 2 од Конвенцијата, 500 ЕУР (петстотини евра) на има на нематеријална штета и секоја такса која може ќе треба да се плати, која сума треба да биде конвертирана во национална валута на тужената држава по курс кој важи на денот на исплатата;
 - (б) со тоа што по истекот на погоре споменатиот период од три месеци па до исплатата ќе се пресметува обична камата на горе наведената сума по курс еднаков на каматната стапка на Европската Централна банка за периодот на неплаќање на која ќе се додадат 3% поени;

3. Го ослободува тужениот од барањето на тужителот за правичен надоместок;

Составена на англиски, и објавена во писмена форма на 5 Јули 2007 година, во согласност со Правило 77 став 2 и 3 од Судскиот деловник.

Клаудија Вестердиек
Записничар

Пеер Лорензен
Претседател